

Te Kura Kaupapa Māori o
NGĀ MOKOPUNA

4 Te Awanui o Falkirk, Maraenui
Te Whanganui-a-Tara 6022
waea: 04 380 8966

Imēra: tari@tkkmmokopuna.school.nz
Pae tukutuku: www.tkkmmokopuna.school.nz

Pūrongo Tumuaki
Hui Kaihautū / Hui Whānau

#46/2026-27
25 Poutū te Rangi 2026

Kaupapa	Kōrero
Ngā Tamariki + Kohinga Raraunga	Rite ki ngā kōrero i pānuitia i tērā marama, e 143 ngā tamariki kei tō tātou kura, ā, e whitu (7) anō ngā tamariki ka timata hei te wahanga rua e kainamu mai nei. Ko te whakapae, hei te paunga o te tau nei, e 163 kei kōnei ake. E 90 ngā whānau o te kura i tēnei wā. O ērā whānau, e 54 (60%) he kōtahi noa te tamaiti, e 25 (27.8%) o ngā whānau e rua ngā tamariki, ā, mō ngā whānau e 11 (12.2%) e toru (neke atu rānei) ngā tamariki. (Tirohia ngā raraunga)
Kura Hou	E ai ki a Holmes Construction Ltd kei raro i te kōtahi tau inaianei (-360 ngā rā) ki te wā ka hōmihia e rātou ngā kī ki o tātou whare hou! He NUI ngā mahi mā tātou nā reira e te whānau, kia kaha rā. Anei ētahi TINO pātai: • Ko te aha te rā e pai ake ana ki te whakatūwhera i tō tātou kura? • He aha tā tātou e hiahia ai ki roto i tō tātou Whare Tapere? • Me whai pou pānui whai hiko kei waho i te tari? Ki whea? E hia ōna mata? Me whakairi rānei ki te taha o te whare? • Me pēhea te takotoranga o te kōti kei waho (30m x 17m te rahi) • Me whai wharau mō te kōti kei waho (COLA)? • Mā wai ngā kai e whakarite? Mā wai ngā kai e whakatakoto ake? • Me whakarite rā / pō kanikani rānei? • E hia ngā papa tākaro? Ki whea whakatū ai te mea tuarua?
Pūrongo Pūtea a Tau 2025	Kātahi anō a Ed Service Ltd ka pātuhi mai me te kī kua tukuna tā tātou pūrongo pūtea a tau ki ngā ōtita kia arotakengia tērā e rātou. He kōhukihuki noa tae ki te wā kua mutu ngā mahi a ngā ōtita. Ko te kitenga matua, he \$119,736 te toenga pūtea i tērā tau e ai ki te \$11,120 i whakapaetia ka toe mai.
Hōtaka HauWai me TRN	“Kimihia, rangahaua - kei whea koutou e ngaro nei?” He tangata, he ohu rānei e rapua ana ki te arahi i ēnei mahi ma tātou. Ko wai e whai kaha ki te manaaki i tēnei kaupapa? Tēnei me te kaupapa e whai ake nei ka haere ngātahi.
Tūranga Mahi - Tautāwhi Tamariki	Kei te rapu tonu i tētahi tangata hei āwhina i ngā tamariki matea motuhake. Kua whiwhi pūtea tātou o Ngā Mokopuna ki te whai tangata nā reira, ki te mōhio koe ki tētahi tangata, whakamōhio atu ki a ia mō tēnei tūranga. He tūranga 0.5FTTE mō te rua tau noa heoi anō, he āwhina nui tonu. Kei te wātea tēnei tūranga inaia tonu nei! He whakaraupapatanga mahi kua whakaritea e TRN mō te tūranga nei heoi, kei a tātou te mana ki te whakatau he aha āna tino mahi. Ka nui te mihi ki a Whaea Ella Cartwright me tana tīma o TRN - Te Ohu Tautāwhi Tamariki mō tēnei aheinga hirahira rawa atu. He wānanga whakangungu ka tū i ngā wiki tata nei.
Ngā whānau e kōrero Māori ana	Ka nui te mihi ki a koutou ngā whānau e kaha kōrero ana i te reo Māori i ngā haerenga a kura. Kua pūrongo mai ngā kaiako mō tā nga whānau kaha ū ki te kōrerotia o te reo Māori. Ko te kura he taiwhanga reo Māori nā reira, kia kaha koutou otirā tātou katoa, tō tātou taiao reo Māori te tiaki.

Ngā whānau e kōrero Māori ana (tonu)	Ko ngā wāhi e whakaaetia te kōrerotanga o te reo Pākehā ko te tari, kei waho rānei i ngā kēti. Kei a tātou katoa te haepapa ki te whakanui i tō tātou reo. Ahakoa iti, a tēnā, whakamahia te reo kei a koe! Koutou e matatau ana ki te reo, tākohangia te reo kei a koe ki tangata kē, hei koha māna.
Penehiini a Motu	Kua hui ahau ki tētahi o te Tari Mātauranga (Geoff Short) e pā ana ki ngā whakaawenga o te pakanga kei tāwāhi (Iraq) me ngā matapae ka ahatia (pea) te ao mātauranga mehemea ka roa ake te pakanga nei. Kei te pēhea koutou ngā whānau? Kei te māharahara rānei mō ngā whakaawenga o tērā pakanga? Tērā pea me whakarite tātou te kura i ētahi atu rautaki whakaako tamariki - a takiwā pea, mā te ipurangi pea - mā ngā rautaki e toru pea (ērā kua kōrerotia me te kura tonu).
Kākahu Kura - Wharekura	Mātua mā, i ngā wā ka mau ngā tamariki a rātou kākahu ōkawa, me ōkawa hoki ngā hū. Kāore e whakaaetia ngā momo hū hākinakina hei hū ōkawa. Kei te pai haere tēnei āhuatanga. Tēnā koutou mātua mā.
E Kainamu Mai Nei	
Kiriata Poto - Hautapu o Ngā Mokopuna 2025	Nā Whaea Renee Campbell: Kai ngā whetū tārake, tēnā rā koutou! Hai te Mane nei, te 30/03 a te mata o te marama o Huna, e whakaaturia ana tō tātau kiriata poto i mua te whiua ki te ao, whiua ki te rangi. Tēnā, mēnā rānei e wātea ana koe, karapinepine mai ki tōku akomanga hai te 2pm. He 10 mēneti te roanga o te kiriata, ā, he kai timotimo whai muri. Me he pātai, he kōrero rānei āu, tēnā tukuna mai.
Rangahau Pitomata	I te tau 2023 i whakahaerehia e tātou tētahi rangahau a whānau e hāngai ana ki te nui, ki te iti rānei o te 'pitomata' o te kura me te whānau e whakatutuki ana i taua wā. I mahia ki tētahi o ngā wānanga aho matua o taua tau nā reira he ōpaki rawa te mahi me ngā kitenga. Heoi anō, he kitenga. Ko te hiahia ia, kia whakahaere tātou i tētahi anō rangahau pērā e ōkawa ake te kawenga. E āpiti atu nei te pūrongo nō te tau 2023 hei kitenga, hei tauira.
Wānanga Waiata	Ko tētahi tira raukura e whakaaro nui ana ki te whakahaere i ētahi wānanga ako waiata mā te whānau. Tēnā rā koutou raukura mā! He whakaritenga tēnei ki te tautoko i ngā akoranga a ngā tamariki, mō te whakatūwheratanga o tō tātou kura hou anō hoki. Ka tīmata hei te marama e tū mai nei. Kāore e roa te pānui motuhake ka puta. Ka haere ēnei wānanga mō te roanga o te tau.
Hui a Tau TRN 26-28/03/2026 Taupō	Hei āpōpō, te 26-28 o Poutū te Rangi tū ai te Hui a Tau o tā tātou Rūnanga nui o ngā KKM o Aotearoa ki Taupō. Ka kati te kura mō aua rangi e rua. Ka haere ngā kaiako, ngā kaimahi me ētahi o te whānau.
Pōtaetanga a te Tumuaki	Kua pōwhiri mai Te Whare Wānanga o Te Kunenga ki Pūrehuroa kia whakawhiwhia e au te Tohu Hōnore Tākuta mō aku mahi i te ao mātauranga Māori. Ko te rā pōtaetanga ko te Rātū 14 o Paengawhāwhā. Ko te wiki tuarua tērā o ngā hararei kura e haere mai nei. Ka tū ki te marae o Te Rau Karamu, Pukeahu, Te Whanganui a Tara. E 200 ngā tāngata e taea ana. Whakamōhio mai mehemea ko koe otirā koutou tērā ne? Kia ora mai rā. Ka mutu, ka kai tahi tātou ki tō rātou Hōro Nui.

Pae Tata	
Hanga whakaaturanga	Ko Meinga te rōpū e hangaia ana i ngā whakaaturanga e pā ana ki te hītori o te kura i roto i ōnā 32 tau. Ka rite ērā mahi katoa mō te whakatūwheratanga hei te tau e tū mai nei. Ko Whaea Kelly Te Paa tā tātou kaitiaki mō te kaupapa nei. Me he whakaahua a koutou hei koha atu, a tēnā, whakamōhiotia a Whaea Kelly.
Counselling Services (Kaimātai Hinengaro)	Ka timata anō ngā mahi a Whaea Claire Teal hei te wahanga e tū mai nei. He kaimātai hinengaro a ia nō Kōwhai Therapeutics. Ko te nuinga o āna mahi i te kura i tērā tau i te taha wharekura heoi, ki te pirangi tētahi whānau ki a ia mō tētahi tamaiti kura tuatahi, e taea ana. Karekau he utu ki tētahi whānau mō tēnei mahi, ko te kura ka utua. He pūtea kua tonoa mai e Te Rūnanga Nui o nga KKM o Aotearoa mō tēnei tū momo mahi. Ki te hiahia koe kia tae tō tamaiti ki a ia, whakapā mai.
He Kōhanga Reo hou hei te paerangi	Kei te whai tonu e māua ko Matua Reece Kōhatu, te whakaaro kia whakahokia mai te mana mō 11 Ventnor St, ki te tari mātauranga hei whenua mō <u>Te Kōhanga Reo o Ngā Mokopuna.</u> E anga whakamua ana te hanganga mai o tō tātou kura, nā reira e ai ki tā tātou hunga whakahaere whanaketanga whenua (project management group TBIG) me ū tonu ki te whakareka i te tari mātauranga me te iwi ki tā tātou e manako ai!
Tirohanga Whakamua	
Rā whakamutunga 11/12/2026	I tēnei wā, ko te rā whakamutunga o te tau mō ngā tamariki ko te 11 o Hakihea. Ko tā tātou mahi mō te rā whakamutunga, ko te tuku mihi ki ngā whare tawhito mō ngā mahi nui kua kawea ki roto i a rātou i ēnei tau e 25 kua pahure ake nei. He karakia, he mihi, he poroporoaki - katoa, katoa - i roto i te koanga ngākau. Ka mutu, ka kai tahi tātou. Ka kore e kitea anō i ēnei whare tawhito! Ka timata hei te 9am, ka mutu te kura hei te pouputanga o te rā (12pm).
Wiki Hākinakina 13-18/12/2026	Ko te Wiki Hākinakina mā ngā tamariki wharekura o ngā KKM aho matua o te motu ka tū ki Heretaunga hei te wiki whakamutunga o te tau. He wānanga reo, he wānanga hākinakina, he wānanga whanaungatanga te wiki ra. Ko tā tātou tira ka noho ki TKKM o Te Ara Hou, Ahuriri. Ka piri tonu ki TKKM o Te Rito, Ōtaki, ko Mokorito te ingoa. Ka wehe i te ata o te Rātapu (13/12) kia tae atu ki te pōhiri hei te 2pm. Ka hoki mai i te Rāmere (18/12).
Wehenga Tahi 2027	Ka tino rerekē te tīmatanga o te tau kura 2027 e hoa mā! Karekau pea he akomanga mā tātou nā reira kei te āta whakaaro te kāhui kaiako he aha pea hei mahi mā tātou i te tīmatanga tau. Me he whakaaro o koutou, mauria mai ki te hui whānau hei te wiki e tū mai nei. E tūwhera ana mātou ki ngā whakaaro katoa, ahakoa (pea) te whānui, te whāroa, te whāwaho!

Taunakitanga: Kia whakaaehia te pūrongo nei me ngā taunakitanga kei roto.

Moved:
Seconded:

Rāwiri Wright
Tumuaki

Te Kura Kaupapa Māori o
NGĀ MOKOPUNA

4 Te Awanui o Falkirk, Maraenui

Te Whanganui-a-Tara 6022

waea: 04 380 8966

Imēra: tari@tkkmmokopuna.school.nz

Pae tukutuku: www.tkkmmokopuna.school.nz

Te Tutukitanga o te Pitomata

He Tukanga Arotake i te ekenga o ngā Kura Kaupapa Māori Aho Matua

Whakataki

Kua roa ngā Kura Kaupapa Māori Aho Matua o te motu e rapu ana i tētahi tukanga, tikanga hoki kia ahei rātou to arotake, te ine pea i te oranga me te tutukitanga o te pitomata kei roto i tō rātou kura.

Arā, kua roa ētahi kura e ora ana heoi, kāore anō rātou kia eke ki te taumata i manako nui ai rātou i ngā tīmatanga tau. Nā reira, ko te pitomata e whakaaro nui nei ki roto i tēnei horopaki ko te pūmanawatanga kāore anō kia pūāwai mai, ko ngā pūkenga kāore anō kia eke ki te taumata, ko ngā āhuatanga kāore anō kia kite heoi, e whakapono tonu ana te whānau, “kei reira” e huna tonu ana, e whanga tonu ana kia puta i te whei ao ki te ao mārama.

Nā runga i tērā, he hoa haere te pitomata me te kura huna - ērā āhuatanga e koroingo ana te whānau, he matemateaone.

E whai ake nei ko tētahi whata, tauira anō hoki hei āwhina, hei urupare ki tērā uru pounamu - me pēhea tātou arotake whaiaro ai te tutukitanga o te pitomata o tō tātou kura?

Whakamāramatanga

Ki te ‘ine’ i te tutukitanga o te pitomata o tētahi whānau kura, me whānui rawa te titiro ki ngā āhuatanga katoa o taua kura - ki roto i te akomanga, ki te papa tākaro, ki ngā kaupapa here, ki ngā tikanga me ngā tukanga whakahaere, ki te āhua o ngā hui a whānau, a ohu rānei, ki te āhua o te whanaungatanga i waenga i ngā tāngata katoa. Arā:

- he kohinga raraunga
- he kohinga kitenga
- he kohinga rongonga taringa, rongonga ngākau, rongonga wairua anō hoki
- he kohinga whakaaturanga
- he kohinga taunakitanga

Whakahaere Wānanga

Matapakihia ngā āhuatanga e whai ake nei. He pai mehemea ka wānanga ngā kaiako me ngā kaimahi, he hui anō mā te whānau whānui. Ka mutu, whakakotahitia ngā kitenga me ngā inenga kia puta mai he arotakenga kōtahi, arā o tō te whānau whānui titiro e pā ana ki te tutukitanga o te pitomata o te kura ki tētahi wā.

He aha te ōrau (0%-100%) e whakatutuki ana e te kura ki roto i tēnā me tēnā o ngā ūpoko mahi, ki tēnā me tēnā o ngā paearu me kī?

Mutu ana te whiriwhiri me te matapaki i ia kaupapa, tuhia te nama (ōrau) ka whakatau ngātahitia e tēnā hui, e tēnā hui.

Ka mutu, e taea te tā kauwhata mō ngā kitenga.

Ka haere ngā tau, e taea te hoki atu ki te mahi anō, ki te matapaki anō i ngā āhuatanga katoa ki te kite mehemea kua pai ake, kua ngoikore ake rānei.

Te Otinga me te Whanaketanga

Hei te otinga o ngā kohinga katoa, ka taea e te tumuaki, e te whānau rānei tētahi pūrongo te tuhi e pā ana ki aua kitenga katoa.

Ko tētahi ingoa mō taua pūrongo ko Te Takoto o te Whenua. Ko tōnā pūtake hei whakamārama i ngā āhuatanga katoa o te kura.

Nā te pūrongo nei ka tipu mai ngā rautaki whakatipu, whakawhanake rānei i aua wahanga katoa. Ka kore ngā whaingā katoa e whakatika, e whakatutuki i te tau kotahi pea heoi anō, mā te whakarite rautaki ka kitea te otinga i tōna nei wā.

Rāwiri Wright

Tumuaki

TKKM o Ngā Mokopuna

Here turi Kōkā 2023

Te Kura Kaupapa Māori o
NGĀ MOKOPUNA

4 Te Awanui o Falkirk, Maraenui

Te Whanganui-a-Tara 6022

waea: 04 380 8966

Imēra: tari@tkkmmokopuna.school.nz

Pae tukutuku: www.tkkmmokopuna.school.nz

Te Tutukitanga o te Pitomata - Pūrongo

He Tukanga Arotake i te ekenga o ngā Kura Kaupapa Māori Aho Matua

He Kitenga mō te Tau 2023

Whakataki

I kohia ēnei kitenga i tētahi Wānanga Aho Matua i whakahaerehia i te kura i te Mahuru 2023. He tuatahinga tēnei mahi mō Ngā Mokopuna.

Rautaki

I whakarōpungia ngā whānau i tae atu ki te hui. E 35 ngā tāngata i tae atu ki te hui nō ngā whānau e 20.¹ **He whakapae otirā, he whakatau tata ngā inenga katoa.** I whakatakoto ake ngā kaupapa katoa, ā, i tonoa ngā rōpū kia matapakihia, kia wānangahia i ia kaupapa ki te whakatau i tētahi inenga e ai ki tā rātou e mārāma ana i taua wā. Kāore e taea te kī he ōkawa ngā kitenga heoi, he kitenga - hei tīmatanga whakaaro.

Ngā Wahanga

Tohutohu Arahi

Whakaarohia tētahi rākau ine ōrau mai i te kore (0) ki te 100 ōrau (%).

Mō ia o ngā ūpoko kaupapa kei raro iho, whakaarohia a tātou mahi me a tātou tutukitanga.

I waenga i a koutou, kōrerotia, wānangahia - me whai whakatau (whakapae) koutou mō tā tātou pai, ngoikoretanga rānei ki te whakatutuki i ia kaupapa. Mō ia kaupapa, āta whakaarohia (e ai ki tō ia tangata tirohanga, arā wheako i roto i te kura) ngā mahi e pai ana te haere, ngā mahi kāore e pērā ana te pai o te haere.

Pātai Arahi:

Ki tā koutou titiro, he aha te tihi ōrau kua ekengia e tātou mō ēnei āhuatanga?

Ngā Upoko	Whakapae (%)
Whakahaere	50
Kāwanatanga	60
Marau(tanga)	52
Arahitanga	80
Kotahitanga	70
Whai Kaupapa	75

¹ E ai ki te Pūrongo a Tau mō 2023, e 73 ngā whānau i te tuku tamariki mai ki te kura i taua tau. Nā reira ko te 20 ngā whānau he rite ki te 27.4% o ngā whānau katoa o te kura i taua wā.

Tūtuki Kaupapa	25
Huinga	412 (whakawehe i te 7) = 58.86%

Te Reo Māori	Whakapae (%)
• Tamariki	60
• Kaiako / Kaimahi	50
• Whānau	50
• Hapori	30
Huinga	190 (whakawehe i te 4) = 47.5%

Tikanga TAM	Whakapae (%)
• Akomanga	55
• Papa Tākaro	60
• Whakahaeretanga	55
• Kaupapa Whānui	50
Huinga	220 (whakawehe i te 4) = 55%

Tirohanga whānui:

412 + 190 + 220 (whakawehe i te 15) = 54.8

Nā reira, e 54.8% o te pitomata o tō mātou kura e whakatutuki ana i tēnei wā.²

Ngā Pātai kia anga whakamua:

He aha te taumata e manako nei tātou?

E hia kē ngā tau kia tae atu tātou ki “reira”?

He aha ngā hōkai 1, 2, 3 [haere ake] ki te tae atu ki “reira”?

He aha te aronga tuatahi, tuarua, tuatoru - haere ake?

Mā wai ēnei mahi e arahi, e pīkau, e mahi?

He aha te aukatinga wā kia tutuki ēnei mahi katoa?

He aha (pea) t/ētahi mōreareatanga mō ia o ēnei kaupapa?

Whakamāramatanga

E whai ake nei ko te roanga o ngā whakamāramatanga mo ia wahanga me ia paearu i matapakihia.

² E ai ki ngā paearu i tohua.

Te Kura Kaupapa Māori o
NGĀ MOKOPUNA

4 Te Awanui o Falkirk, Maraenui

Te Whanganui-a-Tara 6022

waea: 04 380 8966

Imēra: tari@tkkmmokopuna.school.nz

Pae tukutuku: www.tkkmmokopuna.school.nz

Te Tutukitanga o te Pitomata

He Tukanga Arotake i te ekenga o ngā Kura Kaupapa Māori Aho Matua

Āhuatanga	Ōrau (%)	Kōrero / Whakamāramatanga / Whainga
Whakahaere	50	<i>Ekene pea he pai ake ki tā mātou e whakatau ai heoi anō, (hei tauira) he pōturi te putanga mai o ngā pūrongo pūtea. E hiahia ana e ētahi o te whānau ki te kite i ngā pūrongo katoa i mua noa atu i ngā hui a whānau kia āhei rātou te whakarite kōrero, pātai rānei. Ehara i te mea kāore i te whakapono ki ngā mahi whakahaere heoi, he pai tonu ki te kite. I ētahi atu wā, he tōmuri te whakamōhio atu ki ngā whānau mō ngā kaupapa e haere ana i te kura. I aua wā, he uaua mā ngā whānau ki te whakarite wā wātea i te mahi, i kaupapa kē atu rānei ki te tae mai ki te tautoko i aua kaupapa a kura.</i>
Kāwanatanga	60	<i>Tuatahi, he pai kē atu ngā mahi kāwanatanga o tō tātou kura ki tērā i kitea i mua i te 2019. He mārama te kite kua tau haere ngā kawenga katoa. Arā ētahi atu āhuatanga kāore tonu te whānau e tino mārama, pērā i ngā tukanga whai kaimahi hou, kaiako hou heoi, me mōhio? I mua atu, he tino wehenga i waenga i te Ohu Kaihautū me te Whānau - kō e pērā te kino inaia nei. Kei te rongorongo mātou te whaiwāhitanga o te whānau ki roto i ngā whakahaeretanga katoa.</i>
Marau(tanga)	52	<i>Kāore tonu ngā kaiako i te tino pai ki te whakamōhio mai he aha te / ngā kaupapa ako matua o ia tau, o ia wahanga rānei. He pai ngā hui mātua i te wahanga tuatahi o te tau heoi, me pērā anō i te wahanga tuatoru pea kia mōhio mātou ngā mātua e pehea ana te haere o tō mātou tama/iti i mua i te paunga o te tau. Ko ētahi mātua e tūwhera ana ki te āwhina, tautoko i ngā mahi akoako heoi anō, kāore i te tino rongorongo i te “karanga” mai i ngā kaiako. He pōturi hoki te putanga mai o ngā pūrongo tamariki. I ētahi wā, kāore i te mōhio mehemea he pūrongo e puta mai ana. He aha ngā tikanga mō tērā?</i>
Arahitanga	80	<i>Ko te wā tuatahi tēnei mō ngā tau e hia nei kua pēnei te tau o te terenga o ngā mahi i te kura, ko te tumuaki hou pea te take! Kei te kite i tō tātou waimaria heoi, he aha kei tua? He aha ētahi atu āhuatanga e taea te kake i ngā tau kei te haere mai? Ka ahatia mō tētahi kura hou? Kei te tatari mātou katoa ki te rongorongo mō tō tātou kura hou.</i>
Kotahitanga	70	<i>Hei hua pea o te whakapono me te tautoko i te arahitanga o tō tātou kura, kua pai ake te whanaungatanga i waenga i ngā wahanga katoa -</i>

		<i>kaiako ki te kaiako, whānau ki ngā kaiako, kaiako me te tumuaki, tamariki ki ngā tamariki.</i>
Whai kaupapa	75	<i>Kei te kaha taetae mai ngā whānau ki ngā kawenga karakia i te timatanga o ia wahanga me ngā kaupapa whānui pērā i te Rā Kōhanga me te Rā Kaumātua, ngā rā manu kōrero me ngā kaupapa kapa haka - he rawe. He tino uava i te wā kōwheori, heoi, kua pai ake inaiane.</i>
Tūtuki kaupapa	25	<i>He uava te kī i te mea kāore tonu mātou ngā mātua e tino mōhio ana mō ngā kaupapa katoa e haere ana. Ehara tēnei i te inenga tino pai rawa atu pea heoi, mehemea kua mōhio mātou mō ngā kaupapa katoa - ngā kawenga, ngā whakahaeretanga, ngā otinga, ngā tutukitanga, ngā hua kua puta mai - kua kaha ake tā mātou whakapae inenga.</i>

Te Reo Māori

Āhuatanga	Ōrau (%)	Kōrero / Whainga
Tamariki	60	<i>He uava te kī heoi anō, ko te āhua nei, e pai ana te reo a ngā tamariki. Ko te āhua nei e kōrero Māori ana te nuinga i te nuinga o te wā heoi, ko ngā kaiako te hunga e tino mōhio ana mō tēnei.</i>
Kaiako/Kaimahi	50	<i>Anō rā te kōrero, he uava te kī heoi anō (ki ētahi) kāore te reo o ētahi o ngā kaiako e eke ana ki te taumata e pai ana hei āwhina i ngā tamariki. Waiho mā te tumuaki me ngā kaiako tēnei kaupapa te matapaki, te wānanga me te pūrongo mai. Mehemea e hē ana ēnei whakapae, tēnei mātou e whakapāha atu ana!</i>
Whānau	50	<i>Kei te kitea, kei te rangona hoki - ko ētahi whānau e ngana pai ana ki te kōrero Māori ki ō rātou tamariki engari ko ētahi atu whānau, kāore tonu e pērā ana te kaha. Tino pai tā tātou Wānanga Reo. Ko te manako ia ka haere tonu i ngā tau kei te haere mai. Taihoa kia kite tātou ngā hua o te rangahau mō te reo Māori i tō tātou whānau katahi pea tātyou ka whiriwhiri rautaki whakapakari mā tātou.</i>
Hapori	30	<i>Ki tā mātou e kite ai, e rongorongo ai, kei te ngoikore tonu te hapori whānui o te kura ki te kōrero Māori. Ehara i te mea nō ngā tāngata ake te hē mehemea kāore rātou e kōrero Māori ana heoi anō, me aha mātou ki te āwhina i a rātou? Me wānanga tonu mātou (te whānau whānui) me te pātai, he aha (pea) hei rautaki āwhina i tērā hunga?</i>

Te Whakatinanatanga o TAM

Āhuatanga	Ōrau (%)	Kōrero / Whainga
Akomanga	55	<i>Ko te āhua nei, kei te tino mārama ngā tamariki ki TAM me tōnā whakatinanatanga, ko mātou (ngā mātua) te hunga e ako tonu ana. Kua pai ngā wānanga TAM heoi, me rahi ake i ia tau. Kei te hari koa ngā tamariki ki te taetae mai ki te kura i ia rā nā reira, ko te āhua nei, ko TAM tērā e manaaki ana i a rātou, hāunga i ngā hoa me ngā mahi rangatira a ngā kaiako, kaiāwhina anō hoki.</i>
Papa tākaro	60	<i>I ngā wā kua haere mātou ki te mātakitaki i ngā mahi hākinakina a ngā tamariki, he kaha nō (te nuinga o) rātou ki te kōrero Māori. He rawe ngā kaiako, ka ngana ngā mātua heoi, kāore ngā tamariki i te whakamā ki te kōrero Māori ki a rātou anō i ngā wā tākaro.</i>
Whakahaeretanga	55	<i>Kua tino aho matua ake ngā whakahaeretanga i ngā tau tata kua pahure ake nei, nā te tumuaki hou pea? Ahakoa te take, he pai ki te kite me te rongō mō TAM i ngā horopaki maha ake, kihai mātou i rongō, i paku whakaaro rānei i mua atu. He aha kei tua? E aua!</i>
Kaupapa whānui	50	<i>Kua kite mātou, i ngā kaupapa whānui, mehemea he nui ngā whānau ka tae atu, kāore te katoa e whai kaha ana ki te kōrero Māori ki a rātou anō (ngā pakeke), ki ngā tamariki anō hoki - ahakoa he mātua kōrero Māori ētahi o rātou! Me whakature tātou, e aua?</i>

Whakakapinga

Kei te kite atu, he ruarua noa ngā whainga me ngā rautaki kua puta mai i tēnei wā kia anga whakamua, kia whanake tātou te whānau. Ahakoa tērā, he pai ngā kitenga, he pai ngā whakapae, he pai hoki ngā rongonga ngākau e puta ana i ēnei kohinga kōrero.

Waiho mā te / ngā hui whānau e whai ake nei ngā whainga te whakarite. Me hoki anō ki ngā pātai me te whakahāngai ki ia wahanga me ia paearu:

- He aha te taumata e manako nei tātou?
- E hia kē ngā tau kia tae atu tātou ki “reira”?
- He aha ngā hōkai 1, 2, 3 [haere ake] ki te tae atu ki “reira”?
- He aha te aronga tuatahi, tuarua, tuatoru - haere ake?
- Mā wai ēnei mahi e arahi, e pīkau, e mahi?
- He aha te aukatinga wā kia tutuki ēnei mahi katoa?
- He aha (pea) t/ētahi mōreareatanga mō ia o ēnei kaupapa?

Nāku noa

Rāwiri Wright
Tumuaki